

Kadına ?li?kin Namus Anlay??? Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kadına ?li?kin Namus Anlay??? Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24143>

Özet

Kadına İlişkin Namus Anlayışın Tutum Ölçeği, **tutum ölçeği** türünde geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, üniversite son sınıf öğrencilerinin kadınlara yönelik namus kavramı hakkındaki tutumlarını, geleneksel ve eşitlikçi bakış açıları dahil olmak üzere farklı boyutlarda ölçmek amacıyla Elif Gürsoy tarafından 2009 yılında doktora tezi kapsamında oluşturulmuştur. Ölçek, 25 maddeden ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme formatı olarak 5'li **Likert** tipi kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına ve geçerli bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Namus Anlayış, Tutum Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet, Eşitlik, Geleneksellik, Evlilik Öncesi Cinsellik, Üniversite Öğrencileri, Psikometri.

Yazarlar

Elif Gürsoy

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversite öğrencilerinin kadınlara dair **namus anlayış** ile ilgili tutumlarını bilimsel ve sistematik bir biçimde saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin geleneksel namus normlarına bağlılık düzeylerini, toplumsal cinsiyet eşitliğine olan yaklaşımlarını ve evlilik öncesi cinselliğe ilişkin namus algılarını ölçmek hedeflenmiştir. Elde edilen veriler, sosyo-kültürel değişimlerin ve eğitim seviyesinin namus kavramı üzerindeki etkilerini anlamlandırmaya yardımcı olmaktadır.

Yapı

Kadına İlişkin Namus Anlayışın Tutum Ölçeği, sosyo-kültürel bağlamda kadınların onur ve namus kavramlarına yönelik tutumları ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, bu karmaşık yapıyı üç temel alt boyutta ele almaktadır:

Geleneksel Namus Anlayış: Kadının davranışlarının ailenin ve toplumun namusunu doğrudan temsil ettiği şekildeki ataerkil ve katı tutumları ölçer.

Eşitlikçi Yaklaşım: Namus kavramının cinsiyetten bağımsız, evrensel insani değerlerle ilişkilendirilmesi gerektiğini savunan modern ve eşitlikçi tutumları ölçer.

Evlilik Öncesi Cinsellik/ Namus Anlayış: Namus kavramının özellikle evlilik öncesi cinsel

davranışlarla ilişkilendirilmesine dair tutumlar ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin **yapı geçerliliği**, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen boyutlarla ne kadar uyumlu olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır.

Analiz sürecinde, faktör yük değerleri düşük olan, madde-toplam korelasyon değerleri zayıf olan veya birden fazla faktörde yüksek ve birbirine yakın değerler alan maddeler yapıdan çıkarılmıştır. Nihai olarak ölçek, güçlü bir yapısal geçerliliği destekleyen 25 madde ve üç faktörlü bir yapı sergilemiştir. Maddelerin faktör yük değerlerinin 0.49 ile 0.79 arasında değiştiği, ilgili faktörlerin toplam puanıyla olan korelasyonların ise orta düzeyde (0.44 ile 0.79) olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı başarılı bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmada, hem alt boyutların hem de ölçeğin genelinin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Analiz sonuçları, ölçeğin genel güvenilirlik katsayısının oldukça yüksek olduğunu göstermiştir ($\alpha = 0.93$). Bu yüksek katsayı, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde iç güvenilirliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Alt boyutların güvenilirlik katsayıları da yüksek değerler sergileyerek, her bir boyutun kendi içinde tutarlı olduğunu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği'nin psikometrik özellikleri, Açıklayıcı ve Doğrulayıcı **Faktör Analizi** teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler sonucunda ölçek, toplam 25 maddeden oluşan ve üç ana alt boyuta ayrılan bir yapıya sahiptir.

Faktör yapısı ve madde dağılımı aşağıdaki gibidir:

Geleneksel Namus Anlayışı: 9 madde

Etitlikçi Yaklaşım: 11 madde

Evlilik Öncesi Cinsellik/ Namus Anlayışı: 5 madde

Maddelerin ilgili faktörlere olan yük değerlerinin 0.49 ile 0.79 arasında olması, faktör yapısının güçlü ve ayrılmış olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Lisans son sınıf öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Ankara ilindeki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören son sınıf öğrencileri örnekleminde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımlar, her bir ifadeye ne ölçüde katıldıkları belirtilir. Derecelendirme şu şekildedir: 1= Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum.

Anahtar Kelimeler

Elif Gürsoy, Doktora Tezi, Psikolojik Ölçek Geliştirme, **Cronbach Alfa**, **Faktör Analizi**, Tutum, Namus.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: elif070@gmail.com

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Elif Gürsoy'un 2009 yılında tamamladığı doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: elif070@gmail.com.

Kaynaklar

Gürsoy, E. (2009). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin kadına ilişkin namus anlayışı ile ilgili tutumları (Ankara örnekleme)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kadina-iliskin-namus-anlayisi-tutum-olcegi-toad.pdf

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçekte toplam 25 madde ve 3 alt boyut bulunmaktadır:

Geleneksel Namus Anlayışı (9 madde)

Etiyolojik Yaklaşım (11 madde)

Evlilik Öncesi Cinsellik/ Namus Anlayışı (5 madde)